

บทที่ 11

งบการเงิน*

ความหมายของงบการเงิน

งบการเงิน (Financial Statements) เป็นรายงานทางการเงินของกิจการที่จัดทำขึ้นเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาหนึ่ง เรียกว่า “งวดบัญชี” (Accounting Period) ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กิจการต้องนำเสนองบการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง กิจการทั่วไปจึงนิยมกำหนดงวดบัญชีเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยเริ่มต้นและสิ้นสุดงวดบัญชีตามปีปฏิทิน แต่ทั้งนี้อาจกำหนดเป็นอย่างอื่นได้ หรือในกรณีที่กิจการต้องการทราบข้อมูลในระหว่างงวดบัญชี อาจจัดทำงบการเงินขึ้นมาสำหรับช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ เช่น สำหรับงวด 1 เดือน 3 เดือน หรือ 6 เดือน เป็นต้น

ข้อมูลทางการเงินที่กิจการได้จดบันทึกไว้ในสมุดบัญชีแล้ว สิ้นงวดจะต้องสรุปผลและจัดทำรายงานเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการที่ผ่านมาว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีกำไรหรือขาดทุนเท่าใด และฐานะการเงินปัจจุบันเป็นอย่างไร งบการเงินจึงถือเป็นงานขั้นสุดท้ายของกระบวนการทางบัญชีการเงิน ซึ่งผู้บริหารของกิจการมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลให้มีการจัดทำและนำเสนองบการเงินโดยถูกต้องตามควรตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ของงบการเงิน

งบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ โดยใช้ข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินหลายกลุ่มในการนำไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคต

ข้อมูลจากงบการเงินจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่ากับเงินสด ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างและผู้ขายสินค้า การจ่ายดอกเบี้ย การจ่ายคืนเงินกู้ และการแบ่งปันผลกำไรให้กับเจ้าของ รวมทั้งแสดงถึงความสามารถหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารในการบริหารทรัพยากรของกิจการ

*เรียบเรียงโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริยุ เมืองขุนทอง อาจารย์ประจำคณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผู้ใช้งบการเงิน

บุคคลที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงินมีหลายฝ่ายซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

- **ผู้บริหาร (Managers)** จะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อการวางแผน ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานของกิจการ ถ้ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องที่จุดใดจะได้ปรับปรุงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจกำหนดแนวทางธุรกิจในอนาคต

- **พนักงานลูกจ้าง (Employees)** จะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อดูถึงความมั่นคงของกิจการ และใช้ในการเรียกร้องค่าจ้างและสวัสดิการตามความเหมาะสม เป็นต้น

- **เจ้าของกิจการ (Owners)** เจ้าของกิจการจะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อประกอบการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุน การลงทุนเพิ่มเพื่อขยายกิจการ หรือควรรยกเลิกส่วนงานใดหรือไม่ เป็นต้น

- **ผู้ลงทุน (Investors)** ผู้ลงทุนทั่วไปจะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะลงทุนในกิจการนั้นหรือไม่

- **ลูกค้า (Customers)** จะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อดูถึงความน่าเชื่อถือของกิจการ และการกำหนดราคาของสินค้าหรือบริการว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

- **เจ้าหนี้ (Creditors)** จะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้สินเชื่อ โดยดูว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรเพียงพอที่จะชำระดอกเบี้ย และชำระคืนเงินต้นได้มากน้อยเพียงใด และมีหลักประกันค้ำเงินต้นหรือไม่ เป็นต้น

- **รัฐบาล (Government)** หน่วยงานของรัฐ เช่น กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น จะใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากร และการควบคุมธุรกิจในด้านต่างๆ รวมทั้งการใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีในภาพรวมขององค์กรธุรกิจทั้งระบบเป็นแนวทางประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การเงินและการคลังของประเทศ เป็นต้น

- **ผู้สนใจอื่น (Others)** ประชาชนทั่วไปจะนำข้อมูลทางการเงินบัญชีของกิจการไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ตามความสนใจ เช่น ใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เป็นต้น

งบการเงินฉบับสมบูรณ์

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน กำหนดว่า งบการเงินฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วยรายงานทางการเงินดังต่อไปนี้

1. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด
2. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด (อาจแยกแสดงเป็น 2 งบ คือ งบกำไรขาดทุน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ)
3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด
4. งบกระแสเงินสดสำหรับงวด
5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และข้อมูลที่ให้คำอธิบายอื่น

ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะงบการเงินที่สำคัญ คือ งบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนเท่านั้น โดยกิจการต้องจัดทำงบกำไรขาดทุนก่อน แล้วจึงนำผลลัพธ์ที่ได้ คือ กำไรหรือขาดทุนสุทธิ ไปใช้ประกอบการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินต่อไป

งบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุน (Income Statement or Profit and Loss Statement)

เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการในงวดบัญชีหนึ่งๆ โดยเปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีนั้นๆ และสรุปผลเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิจำนวนเท่าใด ซึ่งอาจเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ} = \text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย}$$

ถ้ารายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายแสดงว่ามีกำไรสุทธิ แต่หากรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายแสดงว่าเกิดผลขาดทุนสุทธิ

ส่วนประกอบของงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วยรายการสำคัญ 3 ส่วน

1. รายได้
2. ค่าใช้จ่าย
3. กำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ

1. รายได้ (Revenues) หมายถึง ค่าตอบแทนที่กิจการได้รับการดำเนินงาน เช่น การขายสินค้า หรือการให้บริการแก่ลูกค้า รวมทั้งผลตอบแทนจากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับจากการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลหรือการลงทุนในหุ้นกู้ของบริษัทอื่น และเงินปันผลรับจากการลงทุนในหุ้นทุนของบริษัทอื่น เป็นต้น รายได้หรือค่าตอบแทนดังกล่าวอาจได้รับมาในรูปของเงินสด สินทรัพย์อื่นๆ หรือสิทธิเรียกร้อง เช่น ลูกหนี้การค้า (จากการขายสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ) หรือรายได้ค้างรับ เช่น ดอกเบี้ยค้างรับ เงินปันผลค้างรับ เป็นต้น

รายได้อาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 รายได้จากการดำเนินงาน (Operating Revenues) ได้แก่ รายได้จากการขายสินค้า หรือการให้บริการ ซึ่งเป็นรายได้หลักจากการดำเนินงานปกติของกิจการ

1.2 รายได้อื่น (Other Revenues) ได้แก่ ดอกเบี้ยรับ รายได้เงินปันผล และกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ (สินทรัพย์ซึ่งเลิกใช้งานแล้ว) เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่าย (Expenses) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดจากการผลิต การจัดหาสินค้า หรือค่าบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดรายได้

ค่าใช้จ่าย อาจจำแนกตามหน้าที่งานโดยแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ

2.1 ต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold) หมายถึง ต้นทุนของสินค้าส่วนที่ขายไประหว่างงวด หรือต้นทุนการให้บริการที่เกิดขึ้นระหว่างงวด เช่น ร้านขายรองเท้าซื้อรองเท้ามาในราคาทุนคู่ละ 20 บาท จำนวน 100 คู่ ในเดือนมกราคมกิจการขายรองเท้าไปทั้งสิ้นจำนวน 70 คู่ ต้นทุนขายของเดือนมกราคมมีจำนวนทั้งสิ้น $(20 \times 70) = 1,400$ บาท

2.2 ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการขายสินค้าหรือบริการเพื่อส่งเสริมให้มียอดขายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าโฆษณา ค่านายหน้าพนักงานขาย เงินเดือนฝ่ายขาย ค่าขนส่งออก (ค่าขนส่งสินค้าไปให้กับลูกค้า) เป็นต้น

2.3 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนที่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในการขาย เช่น เงินเดือนฝ่ายบริหาร ค่าเบี้ยประกันภัยสินทรัพย์ ค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ และหนี้สงสัยจะสูญ (ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้) เป็นต้น

2.4 ค่าใช้จ่ายอื่น (Other Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานปกติของกิจการแต่อาจเกิดขึ้นบ่อย เช่น ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เป็นต้น

2.5 ต้นทุนทางการเงิน (Financial Costs) เป็นต้นทุนเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น ดอกเบี้ยจ่าย ค่าธรรมเนียมการกู้ยืม เป็นต้น ซึ่งจะแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในงบกำไรขาดทุน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินความสามารถของฝ่ายบริหาร

2.6 ภาษีเงินได้ (Income Tax) เป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการต้องจ่ายให้รัฐบาล โดยคำนวณภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรซึ่งอาจแตกต่างกันตามลักษณะธุรกิจและรูปแบบการจัดตั้งกิจการ เช่น

- บุคคลธรรมดา เสียภาษีเงินได้ในอัตราก้าวหน้าตามที่กฎหมายกำหนด
- นิติบุคคล* เสียภาษีเงินได้ในอัตรา 30% จากกำไรสุทธิก่อนภาษีเงินได้ เป็นต้น

* พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากรฉบับที่ 471 พ.ศ. 2551 กำหนดลดอัตราภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมีเงินทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท สำหรับกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีซึ่งเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป ดังนี้

<u>กำไรสุทธิ</u>	<u>อัตราภาษีเงินได้</u>
0 – 150,000 บาท	0%
150,001 – 1,000,000 บาท	15%
1,000,001 – 3,000,000 บาท	25%
3,000,001 บาทขึ้นไป	30%

อนึ่ง รายได้ ค่าใช้จ่าย ดังที่กล่าวข้างต้นมักจะมีผู้เข้าใจสับสนกับคำว่า รายรับ รายจ่าย ดังนั้นควรทำความเข้าใจความหมายและข้อแตกต่างระหว่างคำศัพท์ดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจตรงกันดังนี้

รายรับ - รายจ่าย เป็นรายการที่รับรู้เมื่อกิจการได้รับเงินสดหรือจ่ายเงินสด

- **รายรับ** หมายถึง จำนวนเงินสดที่กิจการได้รับจากรายการต่างๆ เช่น รับเงินจากการขายสินค้า หรือให้บริการ รับเงินจากการกู้ยืม รับเงินจากลูกหนี้ รับเงินจากรายได้อื่นๆ เป็นต้น

- **รายจ่าย** หมายถึง จำนวนเงินสดที่กิจการจ่ายไปในรายการต่างๆ เช่น จ่ายเงินซื้อสินค้า จ่ายชำระหนี้ค่าสินค้า หรือสินทรัพย์ จ่ายชำระค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าน้ำค่าไฟ ค่าขนส่ง ค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น

รายได้ - ค่าใช้จ่าย เป็นรายการที่รับรู้เมื่อกิจการได้รับประโยชน์หรือได้ให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแล้วในงวดบัญชีนั้น ไม่ว่ากิจการจะได้รับเงินสดหรือจ่ายเงินสดสำหรับรายการนั้นแล้วหรือไม่ ซึ่งเป็นการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้างตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้

ตัวอย่างการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้าง

- **รายได้** เช่น กิจการให้เช่ารถ เมื่อให้บริการเช่ารถให้ลูกค้าเสร็จในเดือนธันวาคม 25x1 กิจการต้องรับรู้ค่าบริการเช่ารถเป็นรายได้ในปี 25x1 ไม่ว่ากิจการจะได้รับชำระเป็นเงินสดในปีนั้นหรือลูกค้ายังค้างชำระก็ตาม

- **ค่าใช้จ่าย** เช่น พนักงานได้ทำงานให้กิจการไปแล้วในเดือนธันวาคม 25x1 กิจการต้องรับรู้เงินเดือนพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายของปี 25x1 ไม่ว่ากิจการจะจ่ายเงินเดือนให้กับพนักงานเป็นเงินสดทันทีภายในปีนั้นหรือยังค้างชำระ เป็นต้น

รูปแบบของงบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุนต้องระบุช่วงระยะเวลาของงวด และวันที่สิ้นสุดของงวดบัญชีนั้นให้ชัดเจน เพื่อให้ทราบข้อมูลในงบกำไรขาดทุนเป็นผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับงวดบัญชีใด เช่น **“สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1”**

สำหรับกิจการประเภทบริษัทซึ่งมีการแบ่งทุนเป็นหุ้น งบกำไรขาดทุนนอกจากจะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีนั้น พร้อมทั้งสรุปผลต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายเป็นกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดแล้ว จะต้องคำนวณกำไรต่อหุ้นหรือขาดทุนต่อหุ้นแสดงเป็นรายการต่อท้ายงบกำไรขาดทุนด้วย

กำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share) หมายถึง กำไรหรือผลตอบแทนประจำงวดของหุ้นสามัญเฉลี่ยต่อ 1 หุ้น ซึ่งคำนวณได้โดยนำกำไรสุทธิประจำงวดหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญทั้งสิ้น (จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว)

ตัวอย่าง : สมมติปี 25x1 บริษัท ไอซี จำกัด มีกำไรสุทธิประจำปี 252,000 บาท และมีหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระเต็มมูลค่าแล้ว จำนวน 10,000 หุ้น

$$\begin{aligned}\text{กำไรต่อหุ้น} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}} \\ &= 252,000 / 10,000 \\ &= 25.20 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ในปีใดที่บริษัทมีผลขาดทุนสุทธิ ต้องคำนวณผลขาดทุนต่อหุ้นในลักษณะเดียวกัน

การแสดงรายการในงบการเงินอาจแสดงแยกแต่ละรายการในแต่ละบรรทัด หรืออาจแสดงแบบรายการย่อโดยรวมรายการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ข้อมูลในงบการเงินกระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น หากต้องการแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมให้แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งการแสดงรายการค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนในที่นี้จะแสดงตัวอย่างเฉพาะงบกำไรขาดทุนที่จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่งาน และแสดงแบบรายการย่อ (ตามประเภทของค่าใช้จ่ายจำแนกตามหน้าที่งาน 6 ประเภทดังที่กล่าวข้างต้น) ซึ่งเป็นรูปแบบที่กิจการทั่วไปนิยมจัดทำเพราะเข้าใจได้ง่ายกว่า โดยอาจแสดงการวัดผลกำไรก่อนภาษีเงินได้แบบแสดงยอดขั้นเดียว หรือแบบแสดงยอดหลายชั้น ซึ่งจะให้ผลลัพธ์เท่ากันทั้ง 2 แบบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างงบกำไรขาดทุน แบบแสดงยอดขั้นเดียว

บริษัท ไอซี จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x3

หน่วย : บาท

รายได้ :

ขายสุทธิ	2,053,000	
รายได้อื่น	<u>20,000</u>	
รวมรายได้		2,073,000

ค่าใช้จ่าย :

ต้นทุนขาย	1,575,000	
ค่าใช้จ่ายในการขาย	116,000	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	90,200	
ค่าใช้จ่ายอื่น	6,800	
ต้นทุนทางการเงิน	<u>15,000</u>	
รวมค่าใช้จ่าย		<u>1,803,000</u>

กำไรก่อนภาษีเงินได้ 270,000

หัก ภาษีเงินได้ 18,000กำไรสุทธิ 252,000

กำไรต่อหุ้น (252,000/10,000) 25.20

ตัวอย่างงบกำไรขาดทุน แบบแสดงยอดหลายชั้น

บริษัท ไอซี จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x3

	หน่วย : บาท
ขายสุทธิ	2,053,000
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	<u>1,575,000</u>
กำไรขั้นต้น	478,000
<u>บวก</u> รายได้อื่น	<u>20,000</u>
กำไรก่อนค่าใช้จ่าย	498,000
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย :	
ค่าใช้จ่ายในการขาย	116,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	90,200
ค่าใช้จ่ายอื่น	6,800
ต้นทุนทางการเงิน	<u>15,000</u>
รวมค่าใช้จ่าย	<u>228,000</u>
กำไรก่อนภาษีเงินได้	270,000
<u>หัก</u> ภาษีเงินได้	<u>18,000</u>
กำไรสุทธิ	<u>252,000</u>
กำไรต่อหุ้น (252,000/10,000)	25.20

ผลลัพธ์จากงบกำไรขาดทุน คือ กำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด จะนำไปใช้ในการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินต่อไป ดังนั้น หากกิจการจัดทำงบกำไรขาดทุนผิดพลาดงบแสดงฐานะการเงินจะผิดพลาดไปด้วย ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวถึงต่อไป

งบแสดงฐานะการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position) หรือ งบดุล (Balance Sheet) เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงให้เห็นถึงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันสิ้นงวด ว่ากิจการมีสินทรัพย์ และหนี้สินทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าใด ประกอบด้วยรายการใดบ้าง และคงเหลือเป็นเงินทุนสุทธิหรือส่วนของผู้เจ้าของกิจการเป็นจำนวนทั้งสิ้นเท่าใด

การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินจะอาศัยหลักความสัมพันธ์ของสมการบัญชี คือ สินทรัพย์ทั้งสิ้นจะต้องเท่ากับยอดรวมของหนี้สินทั้งสิ้นและทุนเสมอ (งบการเงินนี้จึงเรียกอีกอย่างว่า “งบดุล”) โดยสมการบัญชีจะแสดงสินทรัพย์ไว้ทางด้านซ้ายมือ และแสดงแหล่งที่มาของสินทรัพย์ คือ หนี้สินและทุนหรือส่วนของผู้เจ้าของ ไว้ทางด้านขวามือของสมการ และยอดรวมจำนวนเงินทั้งสองด้านจะต้องเท่ากัน ฐานะการเงินของกิจการจึงพิจารณาได้จากส่วนเกินของสินทรัพย์ที่มีมากกว่าหนี้สิน ซึ่งเรียกว่า “ทุน” หรือ “ส่วนของผู้เจ้าของ” ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สินทรัพย์} &= \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของผู้เจ้าของ} \\ \text{ดังนั้น ส่วนของผู้เจ้าของ} &= \text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน}\end{aligned}$$

ส่วนประกอบของงบแสดงฐานะการเงิน มีข้อมูลสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. สินทรัพย์
2. หนี้สิน
3. ทุน หรือ ส่วนของผู้เจ้าของ

1. สินทรัพย์ (Assets) หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการซึ่งสามารถวัดมูลค่าได้ และคาดว่าจะให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่กิจการในอนาคต สินทรัพย์อาจเป็นสิ่งที่มีความตัวตนหรือไม่มีความตัวตน รวมทั้งสิทธิเรียกร้องต่างๆ ตัวอย่างสินทรัพย์ที่มีความตัวตน ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ตัวเงินรับ ลูกหนี้ สินค้า ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น ตัวอย่างสินทรัพย์ที่ไม่มีความตัวตน ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สิทธิที่จะใช้ชื่อและดำเนินธุรกิจ (แฟรนไชส์) เป็นต้น

การจัดประเภทของสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน
- 1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) หมายถึง เงินสด หรือสินทรัพย์อื่นที่คาดว่าจะเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือขาย หรือใช้หมดไปในระหว่างรอบระยะเวลาการดำเนินงานปกติของกิจการ คือ 12 เดือน เช่น สินค้าคงเหลือ (สิ่งของที่กิจการซื้อหรือผลิตขึ้นมาเพื่อขาย) เป็นต้น

มูลค่าสินค้าคงเหลือสามารถคำนวณได้จากราคาทุนของสินค้าส่วนที่ยังเหลืออยู่ในกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง เช่น ร้านขายรองเท้าซื้อรองเท้ามาในราคาทุนคู่ละ 20 บาท จำนวน 100 คู่ มูลค่าสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ซื้อมา $(20 \times 100) = 2,000$ บาท

ระหว่างเดือนมกราคมกิจการขายรองเท้าไปจำนวน 70 คู่ ดังนั้น ณ วันสิ้นเดือนมกราคมมีสินค้าคงเหลือจำนวน 30 คู่ มูลค่ารวม $(20 \times 30) = 600$ บาท

ต่อมาวันที่ 5 กุมภาพันธ์ กิจการซื้อรองเท้าเข้ามาเพิ่มอีก 50 คู่ ราคาคู่ละ 20 บาท ดังนั้น สินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์มีจำนวนทั้งสิ้น $(30 + 50) = 80$ คู่ คิดเป็นมูลค่ารวม $(20 \times 80) = 1,600$ บาท

การจัดเรียงรายการสินทรัพย์หมุนเวียนจะเรียงรายการตามสภาพคล่องที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วที่สุดขึ้นมาก่อน ดังนี้ เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินลงทุนชั่วคราว ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น เช่น วัสดุสิ้นเปลือง รายได้ค้างรับ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non - Current Assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของสินทรัพย์หมุนเวียนข้างต้น ได้แก่ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สิทธิในการใช้ชื่อและดำเนินธุรกิจ (แฟรนไชส์) และสินทรัพย์ทางการเงินที่มีลักษณะเป็นการลงทุนระยะยาว เช่น เงินลงทุนระยะยาว เงินให้กู้ยืมระยะยาว เป็นต้น

2. หนี้สิน (Liabilities) หมายถึง ภาระผูกพันของกิจการที่จะต้องจ่ายชำระให้แก่บุคคลอื่น โดยอาจชำระด้วยเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือการให้บริการหรือประโยชน์อื่นใดในอนาคตตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันได้

การจัดประเภทของหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หนี้สินหมุนเวียน

2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน

2.1 หนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities) หมายถึง หนี้สินที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นงวด ได้แก่ เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เจ้าหนี้การค้า เงินกู้ยืมที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี และหนี้สินหมุนเวียนอื่น เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เป็นต้น

2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non - Current Liabilities) หมายถึง หนี้สินที่มีกำหนดชำระเกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นงวด ได้แก่ ตัวเงินยืมระยะยาว หุ้นกู้ เงินกู้ยืมระยะยาว รวมทั้งหนี้สินที่ไม่เข้าเกณฑ์การจัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียนข้างต้น

3. ทุน (Capital) หรือ ส่วนของเจ้าของ (Owner's Equity) หมายถึง สิทธิเรียกร้องของผู้ลงทุนที่มีต่อสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นแล้ว รายการเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของในงบแสดงฐานะการเงินอาจแตกต่างกันตามประเภทของธุรกิจ ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างงบเฉพาะแสดงฐานะการเงินของบริษัทจำกัด ซึ่งมีรายการเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของที่สำคัญ 2 รายการ คือ ทุนเรือนหุ้นและกำไรสะสม

- **ทุนเรือนหุ้น** หมายถึง ทุนของธุรกิจซึ่งจะต้องแบ่งออกเป็นหุ้น มูลค่าหุ้นละเท่าๆกัน สำหรับบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะกำหนดมูลค่าหุ้นเท่าใดก็ได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าหุ้นละ 5 บาท แต่สำหรับบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด (ปรับปรุง 2544) ได้ยกเลิกการกำหนดมูลค่าหุ้นขั้นต่ำแล้ว ดังนั้น บริษัทมหาชนจำกัดจะกำหนดมูลค่าหุ้นเท่าใดก็ได้ เงินทุนของบริษัทจะเกิดขึ้นเมื่อบริษัทนำหุ้นออกจำหน่าย ผู้ที่นำเงินมาลงทุนซื้อหุ้นทุนของบริษัทจะมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการ เรียกว่า “ผู้ถือหุ้น” ซึ่งมีสิทธิได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปของเงินปันผล (การที่บริษัทจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นถือเป็นการแบ่งปันกำไรให้กับเจ้าของกิจการ)

- **กำไรสะสม** หมายถึง กำไรสุทธิของบริษัทที่สะสมมาตั้งแต่เริ่มเปิดดำเนินการจนถึงปัจจุบัน โดยทุกวันสิ้นงวดบัญชีบริษัทจะต้องโอนผลกำไรขาดทุนสุทธิเข้าบัญชีกำไรสะสมไว้ก่อน หลังจากนั้นเมื่อต้องการใช้เงินกำไรจึงจัดสรรจากบัญชีกำไรสะสมในภายหลัง เช่น การจัดสรรกำไรสะสมเพื่อจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น หรือการจัดสรรกำไรสะสมเพื่อขยายกิจการ เป็นต้น โดยการจัดสรรกำไรสะสมจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นก่อนฝ่ายบริหารของบริษัทจึงจะดำเนินการได้

รูปแบบของงบแสดงฐานะการเงิน

งบแสดงฐานะการเงินต้องระบุวันที่ให้ชัดเจน เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลในงบแสดงถึงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใด โดยปกติจะเป็นวันสิ้นงวดบัญชี เช่น “ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1”

การแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ ในงบแสดงฐานะการเงินอาจแสดงแยกแต่ละรายการ เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร โดยแยกแต่ละบรรทัด หรืออาจแสดงแบบรายการย่อ โดยรวมรายการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกัน เช่น เงินสดและเงินฝากธนาคาร เป็นต้น ซึ่ง

กิจการส่วนใหญ่จะแสดงแบบรายการย่อ เพื่อให้ข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินกระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินดังตัวอย่าง

ตัวอย่างงบแสดงฐานะการเงิน

บริษัท ไอซี จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x3

หน่วย : บาท

สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน :	หมายเหตุ		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	4	194,200	
เงินลงทุนชั่วคราว	5	130,000	
ลูกหนี้การค้า – สุทธิ		57,000	
สินค้าคงเหลือ		236,000	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	<u>33,500</u>	650,700
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน :			
เงินลงทุนระยะยาว	5	230,000	
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	7	637,200	
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		<u>45,800</u>	<u>913,000</u>
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น			<u>1,563,700</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินหมุนเวียน :			
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร		40,300	
เจ้าหนี้การค้า		26,200	
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		<u>10,500</u>	77,000
หนี้สินไม่หมุนเวียน :			
เงินกู้ยืมระยะยาว		140,000	
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		<u>9,700</u>	149,700
ส่วนของผู้ถือหุ้น :			
ทุนจดทะเบียนและชำระแล้ว 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท		1,000,000	
กำไรสะสม		<u>337,000</u>	<u>1,337,000</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			<u>1,563,700</u>

ความสัมพันธ์ระหว่างงบกำไรขาดทุนกับงบแสดงฐานะการเงิน

ผลการดำเนินงานของกิจการในแต่ละงวดบัญชี จะมีผลกระทบทำให้ฐานะการเงินของกิจการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ากิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีคือมีกำไรสุทธิ ส่วนของเจ้าของจะเพิ่มขึ้นทำให้ฐานะการเงินของกิจการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ในทางกลับกันถ้ากิจการมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดีคือมีผลขาดทุนสุทธิ ส่วนของเจ้าของจะลดลงทำให้ฐานะการเงินเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดีไปด้วย โดยกำไรขาดทุนสุทธิที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนของบริษัทจะมีผลต่อกำไรสะสม และส่วนของเจ้าของในงบแสดงฐานะการเงินดังรูปที่สรุปข้างล่างนี้ ดังนั้น หากกิจการจัดทำงบกำไรขาดทุนผิดพลาดจะส่งผลทำให้งบแสดงฐานะการเงินผิดพลาดไปด้วย

งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
รายได้ :		สินทรัพย์	
.....	xx	สินทรัพย์หมุนเวียน	xx
.....	xx	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	xx
รวมรายได้	2,073,000	รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	<u>1,563,700</u>
ค่าใช้จ่าย :		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
.....	xx	หนี้สินหมุนเวียน	77,000
.....	xx	หนี้สินไม่หมุนเวียน	149,700
รวมค่าใช้จ่าย	<u>1,803,000</u>	ส่วนของผู้ถือหุ้น :	
กำไรก่อนภาษีเงินได้	270,000	ทุนเรือนหุ้น	1,000,000
ภาษีเงินได้	<u>18,000</u>	กำไรสะสม*(ณ วันสิ้นปี)	<u>337,000</u>
กำไรสุทธิ	<u>252,000</u>	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,337,000</u>
		รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,563,700</u>
* สมมติกำไรสะสม ณ วันต้นปี มีจำนวน 85,000 บาท จะคำนวณกำไรสะสม ณ วันสิ้นปีได้ดังนี้			
กำไรสะสม ณ วันต้นปี		85,000 บาท	
บวก กำไรสุทธิสำหรับปี		<u>252,000 บาท</u>	
กำไรสะสม ณ วันสิ้นปี		<u>337,000 บาท</u>	

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบการเงินจัดทำขึ้นเป็นรายละเอียดแนบท้ายงบการเงิน เพื่อเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากรายการที่ปรากฏในงบการเงินต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้น หมายเหตุประกอบงบการเงินจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ซึ่งเปิดเผยข้อมูลทั่วไปของกิจการ นโยบายการบัญชีที่กิจการถือปฏิบัติ และข้อมูลสำคัญอื่นๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินควรทราบเพิ่มเติม โดยอาจแสดงในลักษณะของบทย่อย การคำนวณประกอบ หรือคำอธิบายอื่นที่ทำให้งบการเงินนั้นสมบูรณ์ขึ้น

ตัวอย่างบางส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท ไอซี จำกัด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x3

1. ข้อมูลทั่วไป

บริษัทฯ จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย.....

สำนักงานตั้งอยู่ที่.....บริษัทดำเนินธุรกิจหลักคือ.....

2. หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

งบการเงินจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งหมายถึง มาตรฐานการบัญชีที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีที่แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 ได้มีมติให้ประกาศใช้แล้ว

ทั้งนี้ ยกเว้นมาตรฐานการบัญชี 7 ฉบับ ที่ไม่บังคับใช้กับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด ตามประกาศของสมาคมฯ ฉบับที่ 004/2544-2546 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2544

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

บริษัทฯ รับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้าง

ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าซื้อ รับรู้เป็นดอกเบี้ยจ่ายโดยคำนวณตามวิธีดอกเบี้ยแท้จริง

7. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ

	<u>ราคาทุน</u>	<u>ค่าเสื่อมราคาสะสม</u>	<u>ราคาสุทธิ</u>
เครื่องใช้สำนักงาน	227,650	54,880	172,770
เครื่องตกแต่ง	63,290	7,580	55,710
ยานพาหนะ	<u>528,060</u>	<u>119,340</u>	<u>408,720</u>
รวมที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	<u>819,000</u>	<u>181,800</u>	<u>637,200</u>

บทสรุป

งบการเงินเป็นรายงานทางการเงินของกิจการที่จัดทำขึ้นเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาหนึ่ง เรียกว่า “งวดบัญชี” ปกติจะกำหนดเป็นงวด 1 ปี โดยนำข้อมูลทางการเงินที่จดบันทึกไว้ในสมุดบัญชีมาสรุปผลและจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ

งบการเงินที่จัดทำขึ้นโดยถูกต้องตามควร จะแสดงถึงความสามารถในการก่อให้เกิดเงินสด รวมถึงระยะเวลาและความแน่นอนในการก่อให้เกิดเงินสดนั้น ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างและผู้ขายสินค้า การชำระหนี้สินและดอกเบี้ย การแบ่งปันผลกำไรให้กับเจ้าของ ทั้งยังแสดงผลงานของผู้บริหารในการจัดการทรัพยากรของกิจการ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

งบการเงินที่สำคัญที่ทุกกิจการต้องจัดทำ คือ งบแสดงฐานะการเงิน และ งบกำไรขาดทุน รวมทั้งหมายเหตุประกอบงบการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน เป็นรายงานที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง ว่ามีสินทรัพย์ และหนี้สินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด ประกอบด้วยรายการใดบ้าง และคงเหลือเป็นเงินทุนสุทธิหรือส่วนของเจ้าของกิจการจำนวนเท่าใด

งบกำไรขาดทุน เป็นรายงานที่แสดงผลการดำเนินงานสำหรับงวดว่ากิจการมีรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเท่าใด และสรุปผลต่างเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด โดยกิจการประเภทบริษัทจะต้องคำนวณกำไรต่อหุ้นแสดงเป็นรายการต่อท้ายงบกำไรขาดทุนด้วย

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนั้น โดยเปิดเผยข้อมูลทั่วไปของกิจการ และนโยบายการบัญชีที่ถือปฏิบัติ รวมทั้งข้อมูลสำคัญอื่นๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินควรทราบเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. 2551. พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ
ลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 471) พ.ศ. 2551.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2552. แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552). กรุงเทพฯ :
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.fap.or.th/upload/backend_file/034/announce-9-50.pdf

_____. 2552. มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 การนำเสนองบการเงิน (ปรับปรุง 2552)
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.fap.or.th/upload/backend_file/034/announce_38-2550.pdf

_____. 2552. มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 งบกระแสเงินสด (ปรับปรุง 2552)
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.fap.or.th/upload/backend_file/034/announce-9-50.pdf

สุริยุ เมืองขุนทอง. 2543. หลักการบัญชี 1. กรุงเทพฯ : บริษัท ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัด.

อรุณี อย่างธาวา และคนอื่นๆ. 2544. การบัญชีการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

J.R. Dyson. 2004. Accounting for Non-Accounting Students. 6th ed. London :
Pearson Education Limited.

James M. Reeve, Carl S. Warren, and Jonathan E. Dachas. 2007. Principle of Financial
Accounting. 10th ed. Canada: Thomson South-Western.